بسم الله الرحمن الرحیم

روزه گرفتن در لغت به معنای پرهیز کردن است

و در اصطلاح شرع: عبادت الله تعالی با دست کشیدن از طعام و شراب و دیگر مبطلات روزه از طلوع فجر صادق (دخول وقت نماز صبح) تا غروب خورشید.

ارکان روزه

۱. نیت داشتن.

۲. دست کشیدن از مبطلات روزه.

انواع نیت در روزه گرفتن

۱. نیت روزه فرض: ضروری است که از شب تا قبل از اذان فجر نیت کند و یک بار نیت کردن در آغاز ماه رمضان تا پایان آن کافی است، و محل نیت قلب است و به زبان آوردن نیت بدعت است.

۲. نیت روزه نفل: نیت آن در هر وقت از روز صحیح است مادامی که یکی از باطل‌کننده‌های روزه را مرتکب نشده باشد، با این وجود اجر او از هنگامی که نیت می‌کند حساب می‌شود.

انواع روزه

۱. واجب (روزه رمضان، کفاره و نذر).

۲. نفل (سنت).

شروط واجب بودن روزه رمضان:

۱. اسلام.

۲. عقل.

۳. بلوغ (و کسی که خوب و بد را تشخیص می‌دهد به آن تشویق می‌شود).

۴. اقامت داشتن در مکان ثابت (پس روزه بر مسافر واجب نیست، ولی بهتر این است که روزه بگیرد مادامی که بر وی سختی و حرج نیست و دلیل آن فعل رسول الله ﷺ است، همچنین در این ادای کاری است که بر ذمه وی بوده و در آن ادارک فضیلت این شهر می‌باشد

۵. صحت و عدم بیماری.

۶. پاک بودن از حیض و نفاس.

بیماری در روزه داشتن در دو نوع است

۱- بیماریی که امید درمان در آن نباشد، و کهنسالی که توان روزه گرفتن را ندارد به آن ملحق می شود، در این حالت روزه بر او واجب نیست، ولکن به ازای هر روز یک مسکین را غذا می دهد، که می تواند به تعداد روز هایی که روزه نگرفته، مساکین را جمع کند و به آنها شام یا نهار بدهد، یا اینکه به ازای هر روز یک مسکین را ربع صاع نبوی (برابر است با ۶۰۰ گرم) گندم بدهد، و نیکو است اگر به همراه آن گوشت ویا روغن هم بدهد.

۲- بیماری که در آن امید درمان وجود دارد؛ وروزه بر او سخت باشد ، و حائض ، نفساء، مرضع (زنی که بچه اش را شیر می دهد)، و مسافر به آن ملحق مشود، که به تعداد روزهایی که روزه نگرفته است قضای آنها را می گیرد، و اگر قبل از شفا یافتن (و رفع عذر) فوت شود، چیزی بر ذمه اش نیست.

مبطلات روزه:

(جاهل به حکم، و شخصی که فراموش کرده و یا بر آن مجبور شده باشد معذور است)

۱- خوردن و نوشیدن عمدا، و اگر فراموش کند روزه اش صحیح است.

۲- همبستری؛ اگر در روز رمضان باشد و روزه بر او واجب باشد کفاره ی مغلظه باید بدهد، و آن عبارتست از : آزاد کردن برده، اگر نتوانست، دو ماه پیاپی روزه می گیرد، و اگر نتوانست شصت مسکین را اطعام می دهد.

۳- خارج کردن منی با مباشرت همسر و بوسیدن، و چسباندن خود به او (بدون جماع)، و اموری از این قبیل.

۴- آنچه مانند خوردن و نوشیدن باشد، مانند آمپول های مغذی، اما غیر مغذی مبطل روزه نمی باشد.

۵- خارج کردن خون به وسیله حجامت، اما خارج کردن خون بمقدار کم برای آزمایش و مانند آن مبطل روزه نیست.

۶- استفراغ کردن عمدی

۷- خارج شدن خون حیض و نفاس.

امور مستحب در روزه:

۱- خوردن سحری

۲- تاخیر در خوردن سحری

۳- عجله در خوردن افطار

۴- افطار کردن با رطب و اگر نیافت با خرما و تعداد آن فرد باشد، و اگر نیافت چند جرعه آب بنوشد، و اگر این را هم نیافت در قلبش نیت افطار کند.

۵- دعا کردن به هنگام افطار، و در اثناء روزه.

۶- زیاد صدقه دادن

۷- تلاش فراوان در خواندن نماز شب.

۸- تلاوت قرآن

۹- به عمره رفتن.

۱۰- به کسی که او را فحش می دهد، بگوید: من روزه هستم.

۱۱- در جستجوی شب قدر باشد.

۱۲- اعتکاف کردن در ده شب آخر.

امور مکروه در روزه:

۱- زیاروی در مضمضه و استنشاق

۲- چشیدن طعام بدون نیاز

امور مباح برای روزه دار:

بلعیدن آب دهان، چشیدن طعام برای نیاز، غسل کردن، مسواک زدن، عطر زدن، و خنک کردن خود.

امور حرام برای روزه دار:

بلعیدن بلغم، اما روزه را باطل نمی کند، بوسیدن برای کسی که می ترسد روزه اش را باطل کند، و قول زور (و آن هر فعل حرامی است)، نادانی (بد اخلاقی و عدم صبر)، و روزه وصال (اینکه دو روز پیاپی افطار نکردن).

روزه‌های سنت:

۱- روزه ی شش روز از شوال برای کسی که روزه رمضان را تمام کرده باشد، و بهتر آن است که از روز دوم شوال و پیاپی باشد.

۲- روزه روز عرفه برای غیر حاجی.

۳- روزه روز عاشورا و نهم و یازدهم محرم.

۴- روزه دوشنبه و پنجشنبه

۵- سه روز روزه گرفتن از هرماه، و بهتر آنست که در ایام بیض (۱۳،۱۴،۱۵) باشد.

۶- یک روز درمیان روزه گرفتن.

۷- روزه در ماه محرم

۸- روزه نه روز اول ذی حجه.

۹- روزه گرفتن در ماه شعبان و عدم اکمال آن.

روزه‌ی مکروه:

روزه گرفتن در جمعه، شنبه، و یکشنبه هرکدام به تنهایی، و اگر سببی داشته باشد مانند موافق شدن با روز عرفه کراهتی در ان نیست.

روزه‌ی حرام:

۱- اختصاص ماه رجب به روزه.

۲- روزه یوم الشک اما اگر موافق با روزه هایی باشد که همیشه می گیرد، گناهی بر او نیست.

۳- روزه گرفتن در عید فطر و قربان .

۴- روزه گرفتن در ایام تشریق(۱۱،۱۲،۱۳ ذی حجه)، مگر برای کسی که هدی (قربانی در حج) نداشته باشد.

۵- روزه گرفتن در طول عمر بطور مستمر.

مستحب است قضای روزه های نگرفته پیاپی باشند، وباید در اسرع وقت بعد از عید شروع به گرفتن کند، و تاخیر آن تا رمضان بعد جایز نمی باشد، و اگر بدون عذر به تاخیر بیندازد گناهکار می شود، اما چیزی اضافه بر قضا بر او نیست.

زکات فطر

پرداخت آن برای کسی که روز آخر رمضان بر او غروب کند، و مسلمان باشد

و یک صاع بیشتر از قوت خود و خانواده اش، و نیاز های اصلی اش داشته باشد واجب است.

حکمت آن:

۱- پاک کننده ایست برای روزه دار از کارهای بیهوده و ناشایست او.

۲- مساکین را غنی می سازد از درخواست کردن از مردم در روز عید.

وقت پرداخت آن:

۱- جایز است یک روز یا دو روز قبل از عید پرداخت شود.

۲- مستحب است قبل از نماز عید و بعد از نماز صبح پرداخت شود.

۳- حرام است بعد از نماز عید پرداخت شود.

مقدار آن:

یک صاع از صعام آدمی می باشد، و پرداخت پول نقد جایگزین آن نمی شود.

(یک صاع دو کیلو و ۴۰ گرم می باشد.)

نماز عید:

فرض عین است بر هر مسلمان، و وقت آن از بالا آمدن خورشید به اندازه یک نیزه است تا زوال آن ، و اگر فوت شود قضا ندارد، سنت است در صحرا و خارج از شهر خوانده شود، و خواندن آن نیز در مسجد جایز است.

و سنت است که قبل از رفتن به مصلی خرما بخورد و تعداد آن فرد باشد، و خود را پاکیزه و معطر نماید، و بهترین لباس خود را بپوشد و از راهی که به مصلی رفته است بازنگردد، و اشکالی ندارد در تبریک عید بگوید: «تقبل الله منا و منکم»(خداوند از ما و شما قبول بفرماید) و تکبیر گفتن در شب عید و بعد از هر نماز تا غروب خورشید روز عید سنت است؛ و لفظ آن این است: «الله اکبر، الله اکبر، لا اله الا الله، الله اکبر، الله اکبر، ولله الحمد». و نماز عید اینگونه خوانده می شود: دو رکعت است و قبل از خطبه ادا می شود، و در رکعت اول بعد از تکبیره الاحرام شش تکبیر، و در رکعت دوم قبل از قرائت پنج تکبیر غیر از تکبیر قیام گفته می شود.

فقه روزه

شیخ میثم محمد جمیل سرحان

مدرس در معهد حرم در مسجد النبي

WWW.ATTASSEEL-ALELMI.COM